

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/28/2016
Identifikačné číslo spisu:	1110236722
Dátum vydania rozhodnutia:	15.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1110236722.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v spore žalobcu R.. G. Y., bývajúcemu v Z., zastúpenému JUDr. Erikom Šablatúrom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Holíčska 13, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o určenie povinnosti uzatvoriť zmluvu o prevode vlastníctva bytu, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 3C/23/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2014 sp.zn. 8Co/552/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 1. októbra 2012 č.k. 3C/23/2010-77 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že žalovaný je povinný s ním uzatvoriť zmluvu o prevode vlastníctva bytu a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Dospel k záveru, že predmetný byt má charakter služobného bytu, v dôsledku čoho žalovanému nevznikla povinnosť (v zmysle ustanovenia § 29 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení do 30. júna 2007) uzavrieť so žalobcom zmluvu o prevode vlastníctva bytu v zákonom stanovenej lehote, a preto žalobu v celom rozsahu zamietol. Za neopodstatnenú považoval námietku žalobcu o neplatnosti dodatku č. 1 k nájomnej zmluve bytu pre absenciu podpisu jeho manželky, lebo zmluvu o nájme služobného bytu uzatvára prenajímateľ (žalovaný) s osobou vykonávajúcou pre prenajímateľa prácu, na ktorú je nájom bytu viazaný (žalobca).

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. októbra 2014 sp.zn. 8Co/552/2013 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (§ 219 ods.1 O.s.p.) a zároveň nepriznal žalovanému náhradu trov odvolacieho konania. Skonštatoval, že súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správny skutkový záverom, a na ich základe následne vyvodil aj správne právne závery, keď na vec

aplikoval zodpovedajúce ustanovenia zákona (§ 29 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, § 1 zákona č. 189/1993 Z.z. o úprave niektorých pomerov súvisiacich s nájom bytov a § 676, § 709 Občianskeho zákonníka), ktoré správne aj vyložil, keď uznal platnosť dodatku č. 1 k nájomnej zmluve uzatvoreného 29. júla 1994, ktorým bol založený medzi účastníkmi konania nájom služobného bytu, jeho trvanie bolo viazané na skončenie služobného pomeru žalobcu u žalovaného. Absencia podpisu manželky žalobcu na vyššie uvedenom dodatku nemala vplyv na jeho platnosť, v danom prípade išlo o nájom služobného bytu, pri ktorom nedochádza k vzniku spoločného nájmu manželov s odkazom na § 709 v spojení s § 703 Občianskeho zákonníka.

3. Proti uvedenému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Jeho prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. a ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že súdy (odvolací i súd prvej inštancie) 1/ nezabezpečili riadne vykonanie listinných dôkazov ich prečítaním s možnosťou účastníka vyjadriť sa k dôkazom vykonaných súdom (§ 117 ods. 1, § 122 ods. 1, § 129 ods. 1 O.s.p.), čím nedošlo k zabezpečeniu práv v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), b/ neuviedli dôvod, pre ktorý nevykonali listinné dôkazy navrhnuté účastníkom konania, čím porušili ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci podľa dovolateľa spočíva v závere súdov ohľadom charakteru bytu ako bytu služobného. S odvolaním sa na konkrétnu argumentáciu, akú uplatnil aj v doterajšom priebehu sporu, dovolateľ považuje za vyvrátený záver o charaktere bytu ako bytu služobného s odkazom na nájomnú zmluvu zo 16. júla 1993, v ktorej je jednoznačne deklarovaný predmet nájmu bytu podľa § 685 ods. 1 Občianskeho zákonníka s poukazom na § 700 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a ktorej nájomcom bola aj R.. Y. Y., osoba bez služobného pomeru k žalovanému. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaný považoval rozhodnutia súdov nižších stupňov za správne, podané dovolanie za nedôvodné, preto ho navrhol odmietnuť.

5. Dovolanie žalobcu bolo podané 13. januára 2016, pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Pokiaľ bolo dovolanie v čase jeho podania prípustným prostriedkom nápravy, umožňujúcim dovolací prieskum, potom tieto účinky (a následky) sa uznávajú i v budúcnosti. Prežarovanie princípov právneho štátu do ústavného poriadku nachádza svoje normatívne vyjadrenie v ustanovení § 470 ods. 2 vete prvej CSP. Fundamentom je právna istota, ktorá v sebe nesie znaky ochrany nadobudnutých práv a s tým spojenej dôvery v právo.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

7. Dovolanie žalobcu, ktorým je napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, smeruje proti rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle § 238 ods. 1 až 3 prípustné. Dovolanie žalobcu teda v zmysle § 238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

8. Za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy bolo dovolanie spôsobilé vyvolať sledovaný právny účinok pri vadách zmätočnosti (§ 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.), i keď jeho prípustnosť z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplývala; v takom prípade ale vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. prípustnosť dovolania nezakladali, na takto prípadne uplatnené dovolacie dôvody nebolo možné prihliadať

(napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 151/2015, 3 Cdo 90/2011, 4 Cdo 588/2015, 5 Cdo 424/2015, 6 Cdo 26/2016, 7 Cdo 36/2016, 8 Cdo 27/2016). Dovolateľ zastúpený kvalifikovaným zástupcom v dovolaní výslovne súdom vyčíta: a/ nevykonanie listinných dôkazov zákonom predpísaným spôsobom v zmysle § 129 ods. 1 O.s.p. (ich prečítaním), judikatúra najvyššieho súdu však takúto vadu označuje za inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (viď napr. R 142/2014) a b/ nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. K týmto argumentom dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo.

9. Účinky tohto dovolania majú tendenciu dopadať aj do sféry konania a rozhodovania súdov v tejto veci, ktoré sa spájajú s tzv. vadami zmätočnosti. Podľa názoru dovolateľa je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktorej existenciu vidí v nemožnosti vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a v nezdôvodnení rozhodnutia o nevykonaní navrhnutých dôkazov účastníkom konania. V tejto súvislosti namietajú i to, že rozhodnutia súdov neboli založené na správnom a úplnom zistení skutkového stavu; t.j. nestoja na zásade materiálnej pravdy.

10. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod). Najvyšší súd v minulosti často zdôrazňoval, že pre záver o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (a teda aj vady uvedenej v písmene f/ tohto ustanovenia) nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady; rozhodujúcim bolo výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia sp.zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016). V prejednávanej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobcovi bolo niektoré z týchto práv odňaté, resp. aby boli splnené podmienky zakladajúce uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

11. K tvrdeniu o porušení práv žalobcu vyjadriť sa k vykonaným dôkazom dovolací súd uvádza, že v danom prípade bol „skutkovým“ súdom (vykonávajúcim dokazovanie) súd prvej inštancie, lebo odvolací súd rozhodoval vo veci samej bez nariadenia pojednávania. V takejto procesnej situácii mal žalobca vytvorenú reálnu príležitosť uvedený nedostatok v konaní pred súdom prvej inštancie namietajúť v ním podanom odvolaní. Túto možnosť ale nevyužil (viď odvolanie na č.l. 85 až 89 spisu), preto podmienka prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nie je v takom prípade splnená, čo je záver vyplývajúci z ustálenej judikatúry, ktorú reprezentuje rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 39/1993. Z obsahu zápisnice o pojednávaní súdu prvej inštancie z 1. októbra 2012 navyše vyplýva, že sporovým stranám bolo umožnené vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci v zmysle § 118 ods. 4 O.s.p. Obe sporové strany túto možnosť využili. Uvedený postup súdu nevykazuje žalobcom namietaný nedostatok. Návrhy na doplnenie zápisnice ani námietky proti jej zneniu žalobca nevzniesol. Uverený záver sa plne vzťahuje aj na námietku o nezdôvodnení vykonania žalobcom navrhnutých dôkazov pred súdom prvej inštancie. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd vysvetľoval dôvody (ne)vykonania ďalšieho dokazovania tak, že žalobcom navrhnuté dokazovanie vzhľadom na doterajšie závery vyslovené súdom prvej inštancie považuje za nadbytočné (viď str. 4 predposledný odsek rozhodnutia dovolacieho súdu).

12. Žalobca odňatie možnosti konať pred súdom videl aj v tom, že rozhodnutie súdu nebolo založené na správnom a úplnom zistení skutkového stavu, pretože neboli vykonané ním navrhované dôkazy. Pri posudzovaní danej otázky je súdna prax jednotná v tom, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy a z tohto dôvodu prípadne nezistil úplne skutkový stav veci, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000).

13. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nebolo vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotil niektorý z vykonaných dôkazov, mohlo byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (pozri tiež uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

14. Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. namieta, že rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu sú neodôvodnené, nepreskúmateľné. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomne vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

15. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj s odvolacou argumentáciou žalobcu. Rozhodnutia súdov boli založené na zhodnom právnom názore, že pokiaľ byt má charakter služobného bytu, žalovanému nevzniká povinnosť v zmysle § 29 ods. 2 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov povinnosť uzatvoriť so žalobcom zmluvu o prevode vlastníckeho práva k takémuto bytu.

16. Dovolateľ vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. spája aj s nesprávnym postupom súdu pri vykonávaní listinných dôkazov podľa § 129 ods. 1 O.s.p., ich prečítaním, či oboznámením ich obsahu. Právna teória i súdna prax sa zhodujú v tom, že porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazov sa považuje za „inú vadu konania“ (error in procedendo) v zmysle §241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (viď napr. R 142/2014). Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Z hľadiska existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné, o tento prípad ale v prejednávanej veci nešlo.

17. Dovolateľ zastáva tiež názor, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

18. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky

preto dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.